

gestemd op de Partij v. d. Arbeid?..... Wat moet ik ervan denken, als ik wijdingsdiensten zie aangekondigd en aanbevolen door de N.C.S.V., de V.C.S.B. en ook door de S.S.R. en den Calvinistischen Studentenbond? Waar spreekt een vrijzinnig, remonstrantisch studentpredikant, als Ds N. v. Gelder? Wat zoekt de S.S.R. daar, bij een vrijzinnige, als zij zelf haar geloof krachtig reformatorisch belijdt in de 3 formulieren?

En zoo weinig voorzichtig en getrouw de S.S.R. tegenwoordig is, als het gaat om het uitnodigen van sprekers, zoo weinig getrouw is zij in het aannemen van nieuwe leden. Er zijn afdelingen, waar Lutherse, vrijzinnigen, en weet ik al niet wat, lid kunnen worden. Schreven Baas en Hey niet eenigen tijd geleden, dat lid in vollen rechte van S.S.R., ook mocht zijn, „die in zijn studententijd met de Gereformeerde levensbeschouwing ook Christus heeft verworpen“! (13de jaarg. No. 10-11, pg. 7). Wie zijn kinderen heden ten dage lid laat worden van de S.S.R. weet in de verstaarte niet meer in welk milieu zij terecht komen.

En alsof dit nog niet erg genoeg is, komt daar ook nog bij een ernstig verschil van meening als het gaat om cultuurwaardering. Terwijl velen meenen, dat bepaalde vruchten van cultuur voor ons verboden zijn; terwijl verschillende anderen zeggen een ernstig onderzoek in te stellen naar het al- of niet verbodene van sommige, of ook van DE cultuurvruchten, trekken zeer vele anderen zich van de beswaren der eersten niets aan, denken er niet aan het onderzoek der tweede groep af te wachten, maar gaan alvast met een gerust, wijl nog nooit ontwaakt geweten, die vruchten aan het eten. Ik denk aan schouwburg, aan de film; vooral ook aan den dans; en men bedenkt niet eens, hoe vanuit die vereniging voor seksuele hygiëne, die via haar huisbezoeksters een diep inzicht krijgt in de verwording van onze maatschappij en in sommige van de oorzaken daarvan, in dit geval speciaal die oorzaken, die liggen op het gebied van het seksuele leven, ik zegde, hoe vanuit die vereniging juist zulk een ernstige waarschuwing uitging tegen den modernen dans, juist omdat die vaak zoo intense hypersexueel van karakter is! P. JASPERSE.

STEMMEN UIT ONZE KERKEN

EEN VRAAG VAN Ds LE COINTRE.

Hooggeachte redacteur,

In het „Kort verslag“ van de vergadering der Classis Amersfoort van de Synodaal gebonden Kerken, gehouden 17 April '47 (ondertekend Dr. N. H. Ridderbos) lees ik: „Ds Le Cointre, benoemd tot predikant in alg. dienst voor geestelijke verzorging van Land- en Zeemacht, komt ter vergadering en spreekt haar toe..... Voorts wordt gesproken over onze jongens in Indië. Er is een alarmeering telegram van Ds de Kluis binnengekomen: Stuur veldpredikers, want de nood is verbijterend groot. Ook kwam er een nog alarmeeringer brief van Ds Luiks..... Daartegenover staat een zeer krachtige actie in de Roomsche Katholieke Kerk. In Batavia is opgericht een comité tot actie voor de Kerken naar Art. 31, de poging als zodanig is heel erg, men vraagt zich af hoe men de verantwoordelijkheid aandurft.“

Veroorloof me hierbij enkele aantekeningen te maken. Ds Le Cointre spreekt over een paar ingekomen berichten, het een nog alarmeeringer dan het ander. Ik meen, dat toen men op onze Groninger Synode dergelijke klanken liet hooren, daarvoor nog al 't een en ander te doen is geweest, ook van de zijde der „geestelijke verzorgers“. Toen werden zulke „onjuiste“ berichten toegeschreven aan enkele kankergrende militairen, die in een slechte bui zulke overdreven voorstellingen naar 't Vaderland overbrieffden. Nu komen ze echter van de geestelijke verzorgers zelf. Zijn ze nu ineens voor 100 % geloofwaardig? Met die voorlichting uit Indië is 't toch wonderlijk gesteld!

Een tweede aantekening betreft de actie, die van de leden onzer vrijgemaakte kerken in Indië uitgaat. Ik weet niet in hoeverre Ds Le Cointre deze actie juist teekent als eene „voor de Kerk naar Art. 31“. Ik dacht dat ook deze actie allereerst ten doel had, onze jongens voor allerlei verkeerde invloeden te bewaren. Ook voor den verkeerden invloed, die van allerlei valsche leer op hen kan inwerken. Met die verantwoordelijkheid zal het dus wel best in orde wezen. Me dunkt Ds Le Cointre en de zijnen hebben wel een andere verantwoordelijkheid aangedurfd.

Ten slotte: in het niet door mij geciteerde van de „toespraak“ wordt als een van de mogelijkheden voor onze jongens genoemd hun desillusie. Hierbij zou ik willen vragen: Aan wie hebben ze deze desillusie mee te danken? Toch zeker aan hen, die met hun propaganda voor „Linggadati“ mede deze desillusie hebben voorbereid? Voor deze desillusie worden de nieuwe lichten bij voorbaat al immuun gemaakt. Sommigen van hen krijgen straks een „politieke scholing in het beleid der regering“ en worden dan op den troep losgelaten. Die zullen dan wel in Indië aankomen met het groote ideaal voor oogen: Als wapenbroeders samen te werken met de T.R.I. tot meerdere glorie van de Repoebliek.

Inmiddels met de meeste hoogachting Uw lezer

D. DE BOER Tz.

Amersfoort, 28 April 1947.

(Men vraagt zich af hoe Ds Le Cointre de verantwoordelijkheid voor de kerkseuring — hij was synodelid — heeft aangedurfd. Redactie).

GRONINGER BRIEVEN

Amice frater,

De cultuurhistoricus, prof. Huizinga, heeft eenigen tijd voor zijn betreurd verscheiden een interessant werk uitgegeven met den titel: „Homo Ludens“, de spelende mensch.

In alie menschelijke actie speelt hij den spelfactor, in wetenschap en kunst, in vredeswerk en oorlogvoeren, in parlement en politiek. Ook in de theologische dispuuten, zooals die in de Middeleeuwen en in de dagen der Reformatie menigmaal werden gehouden.

Wellicht zou hij, had hij den kerkelijken strijd onzer dagen nog kunnen aanschouwen, het spel-element daarin ook hebben opgemerkt.

En nu ik in de „Groningsche kerkbode“ der nog gebonden kerken een artikel las van dr van der Zanden over „de vrijgemaakte leer“, en in het „Gereformeerd Jongelingsblad“ een leidraad over de „Eenheid der kerk“, zou ik hem niet gaarne ongelijk geven.

Om goed te kunnen spelen moet men kind zijn, zegt hij. En de Grieksche wijsgeer Heraclitus meende naar de overlevering zegt, dat alle meningsstrijd toch kinderspel was.

Bij zulk spel behoeft de ernst niet afwezig te zijn. Een dichter zei: weetst kinderlijk, niet kinderachtig.

Maar prof. Huizinga spreekt ook van „puerilisme“, dat is kwajongensachtigheid. En dat treft men in sommige propaganda ook aan.

Dr van der Zanden beweert in genoemd artikel, dat niemand er achter kan komen, wat de leer der vrijgemaakten is. Hij althans weet het niet.

Hij wil nog niet zeggen, dat de vrijgemaakte kerken van de belijdenis afwijken, maar sommigen der „leiders“ doen dit wel, en de kerk laat dit toe.

Echter, zij heeft ook nog geen bindende uitspraak gedaan, zooals de kerk van dr van der Zanden. Er is inzake verbond en doop nog zekere leervrijheid. Nu lijkt dit op iets meer dan kinderspel.

Want het staat als een paal boven water vast, dat zeer vele kerken in het synodocratisch verband zich in het geheel niet houden aan de bindende uitspraken harer Synoden. Dr van der Zanden kent er ook slechts één meer, n.l. die van '46.

Een dominé op Urk, die wel iets gelijkt op dien legendarischen predikant van hetzelfde eiland uit vroegere tijden, die, naar het bekende versje zegt, zijn preek had vergeten, verklaarde in een dispuut met ds Bremmer het voor 99 procent met hem eens te zijn. De andere dominé deed zulks nog niet voor één procent.

Nemen wij nu aan, dat zulks ook in het preeken der beide predikanten zal uitkomen, wat moeten de Urkers dan wel denken van bindende verklaringen en kerkelijke gehoorzaamheid, van verbond en doop? Het is wat te zeggen, zooveel verwarring en dat op zoo'n klein erf.

Maar dit nu daargelaten, dr van der Zanden vertelt ook de enormiteit (art. 24 Geloofsbel.), dat volgens de vrijgemaakten het geloof de wedergeboorte werkt.

Weet hij nu wel weer, wat de leer der vrijgemaakten is?

Hij doet dan den vrijgemaakten predikant, die een briefwisseling met hem heeft gewaagd, dit voorstel: „laten de vrijgemaakten nu zeggen: wij leeren, dat niet één kind deelt in de belofte der wedergeboorte welke „zonder ons en in ons“ geschiedt, en daarom kunnen wij er bij voorbaat ook niets van zeggen, of er wel één kind der gemeente ooit wedergeboren zal worden. Dit is voor ons even onzeker, als de wedergeboorte der heidenen, aan wie wij het Evangelie verkondigen“.

Niettemin doopen wij de kinderen voordat zij gelooven, terwijl wij de heidenen niet doopen voordat zij gelooven.

Dat moeten de vrijgemaakten zeggen, en, als dat geschiedt, zegt dr van der Zanden, dan kom ik en roep: dat is tegen Gods Woord en tegen de belijdenis.

Toen ik dezen voorslag las, liet ik het blad even vallen en mijn gedachten gingen terug naar een kinderspel van jaren geleden. Het was bij een vriend, wiens oudste, Kareltje, den aanvalligen leeftijd had bereikt van vier jaar, en die in den tuin met zijn buurvriendje, Jan, zijn spelfantasie uitleefde.

Zie eens, Jan, zei Kareltje, nu zou ik daar stilte om dien hoek gaan staan en jij zou daar dan heenloopen en niets merken, en dan zou ik roepen: boe, en dan zou jij erg schrikken.

Met kluchtigen ernst vertelde hij mij, dat zij „verschrikklings“ speelden. Het gebeurde dan ook precies alzoo.

Welnu, zoo is nu ook het spel, dat door dezen docter in de theologie wordt voorgesteld.

Heeft hij als Annet uit Starings „Verjongingskuur“ iets op de tong gekregen uit Krekelmeerg, dat oud Annet weer in de wieg deed leggen, omdat zij er wat te veel van nam?

Kinderspel — zelfs van groote mannen, iemand kan er recht van genieten.

En ik vergat nu, haast, dat deze docter in de theologie, ter wille van den goeden toon, de vrijgemaakten even te voren verweet, dat zij de Verklaring van '46 verdraaiden — door hun inlegkunde — om de eigen menschen van die verklaring afkeerig te maken.

En nu kom ik tot wat ergers dan kinderspel. N.l. op die leidraad in het jongelingsblad.

De schrijver zegt, dat de plaatselijke kerk wel zelfstandig is, maar dat er eef kerkverband moet zijn en kerkelijke gehoorzaamheid.

Als een synode besluiten neemt dan moeten de kerkeraden gehoorzamen.

Anders komt er gedeeldheid.

Nu neemt hij aan, dat zulke gedeeldheid soms veroorzaakt kan worden door het kwaad der hiërarchie. Zulke hiërarchie is er bij Rome en bij de Ned. Herv. kerk.

Maar er is natuurlijk geen sprake van bij de synodocraten.

De zonde kan ook anders optreden tot verstoring van de kerkelijke eenheid. En dan wordt gewezen op het voorbeeld der Donatisten, die door Augustinus zoo fel bestreden werden, zegt de schrijver, „want zij ijverden op valsche wijze voor Christus' kerk“.

En dan komt de klap op den vuurpijl.

„Zoo in 1944 prof. Schilder met de zijnen, die ten onrechte meenden, dat in de Gereformeerde kerken de hiërarchie was teruggekeerd. Deze z.g.n. vrijmaking, waarbij ook schriftuurlijke besluiten over den doop werden verworpen, draagt duidelijk een Donatistisch karakter. Duizenden ambtsdragers werden door de „vrijgemaakten“ verworpen“.

Als men dat leest, staat men toch even te kijken. Zoo worden nu die arme jongens van dien bond voor-geleucht.

Met zulke leugens worden zij gevoed, terwijl het bondsbestuur nog wel beweert, dat er in zijn organisatie zeer wel plaats is voor de kinderen der vrijgemaakte kerk.

Wat moet er, zoo vraag ik mij af, in iemands geest omgaan, om zoo iets te kunnen beweren?

Nu zijn wij niet uitgeworpen, maar wij hebben de anderen, duizenden ambtsdragers, verworpen.

Is er in heel onzen kerkstrijd één enkel voorbeeld te noemen, dat onzerzijds een enkele ambtsdrager, predikant of ouderling, werd gewraakt? Heeft iemand onzer er ooit aan gedacht dr van der Zanden aan te klagen? Of prof. Grosheide, of prof. Ridderbos?

Hier is erger dan kinderspel.

Het lijkt meer op het spel der Fairies in Shakespeares „A Midsummer Night's Dream“. Als Oberon zijn vrouw wil verderven, en Puck het gevaarlijke gif meegeeft, en zegt:

And with the juice of this I will streak her eyes,
And make her full of hateful fantasies.

De oogen zullen met het gevaarlijke vocht bestreken worden en het slachtoffer zal vervuld worden met boosaardige fantasieën.

Lieden, die de jeugd durven voorlichten op de genoemde wijze, zijn zeker vervuld met booze fantasieën en zijn nu bezig de oogen der verbondsjeugd te bederven.

Dit is heel, heel erg.

Trouwens zulke dingen schaden altijd wie er gebruik van maakt.

Zij werken als een boemerang. Het springt in hun eigen gelaat terug.

Laat ik om zulks te doen zien, eens voor een keer hun wijze van doen, hun weg volgen.

Allereerst dan het kinderspel van dr van der Zanden.

Ik schrijf nu weer dat wonderlijke zinnetje met dien loozen voorslag af. Wij moesten zeggen: wij doopen kinderen, voordat zij gelooven, terwijl wij de heidenen niet doopen voordat zij gelooven.

Nu moet ik toch aannemen, dat dr van der Zanden in dit voorstel het woord gelooven telkens in denzelfden zin neemt. Het beteekent in het eene geval dus precies hetzelfde als in het andere.

Het zou zeker onbeleefd wezen tegenover zulk een geleerd man aan te nemen, dat hij de eerste wet voor zulk een taalspel zou gaan schenden.

Welnu, een kind kan niet actief bewust gelooven en hier wordt dus onder geloof verstaan: wedergeboorte, zij het dan verondersteld.

Ook dr van der Zanden kan niet weten of er wel een van deze verondersteld wedergeborenen werkelijk wedergeboren is, of het ooit zal worden.

Het kind wordt dus bij de vrijgemaakten gedoopt voordat het geloof en bij dr van der Zanden na dat het geloof. Hij veronderstelt dan dat het kind het geloof in den zin van wedergeboorte bezit of het eens bezitten zal, dus uitverkoren is.

En zoo is het in zijn kerk ook met den volwassene, dien wij nu wel kunnen gelijkstellen met den genoemden heiden.

Maar ik kan veel verder gaan.

De ambtsdrager, die het kind of den heiden doopt, moet ook verondersteld wedergeboren zijn. Ware immers ooit het tegendeel gebleken, dan zou hij of de kerk hebben verlaten of afgezet zijn.

De dominé, dezen elsch moeten wij wel stellen, moet heilig, d.w.z. wedergeboren zijn.

Ook het kind zou men niet mogen doopen, als men

wist, dat

Wij zien die doopt en dat o

loof moe ouders a

Zij moe

zijn, wan de domine

worden.

Zoekt a

historie, a

afweet: r

En de

desen bo

let zich e

Ik wen

aan zich

Maar e

isme bev

Hij zeg

Dat was

Maar k

kerkbegri

Volkskerk

Is het

erg bezor

staats-er

had, zou

van kunn

Weet d

bang was

het dreig

weld der

bleek gro

aanzien v

kerk van

uitleg kw

Dat wi

strijd, di

met bero

En als

niet rept,

hem om

denkt, d

voorheen

regelen t

De go

heden ze

Ik moe

juk der s

mij zou v

meer.

Maar l

overkant

zwaarden

snaap wie

Met ha